

Dannelse til livsduelighed

Et erhvervsperspektiv på livskompetencer

Lars Goldschmidt

Disposition

- Min baggrund
- Vi lever af at have betydning for og skabe værdi for andre
- Udvikling i arbejdsfunktionerne. Viden, digitalisering og robotisering
- Generiske kompetencer?
- Efterspørgsel efter arbejdskraft
- De (nye) professionelle

Mit observationspunkt

- Blandet offentlig privat baggrund
  - Energistyrelsen, Miljøstyrelsen, Arbejdsmarkedsstyrelsen
  - Mærsk Olie og Gas AS, Dansk Industri, Dansk Handel & Service, Foreningen af Rådgivende Ingeniører
  - Danmarks Tekniske Universitet, Copenhagen Business School
  - Goldschmidt Rise and Shine I/S
  - Diverse bestyrelser Energi, miljø og uddannelse
- **Konkurrencekraft, kompetencebehov**
- **Ordentlighed og værdiskabelse**

Oplevet værdi i en foranderlig verden

- Vi lever af at skabe oplevet værdi for andre mennesker over hele verden i samarbejde med mennesker, der er forskellige fra os selv, i konkurrence med dygtige mennesker fra hele verden, på basis af viden fra hele verden
- I vidensamfundet skaber viden værdi når den møder kunden i en for kunden anvendelig fremtrædelsesform
- Arbejdspladser forudsætter konkurrencekraft
- $KK = S * R_b * R_s / O$
- Snedighed, Rammebetingelser, Råstyrke, Omkostninger
- Sammenhængende dele af værdikæden
- Forny eller forsvind

Udvikling i arbejdsfunktionerne

- Stadig færre kroner per produceret enhed. I det offentlige som i det private.
- Ny viden relevant for arbejdets produkter og udførelse udvikles med stadig større hastighed over hele verden.
- Nye teknologier specielt digitalisering og robotisering vil få indflydelse på langt de fleste arbejdsprocesser
  - Alle opgaver med karakter af databehandling og gentagelse vil kunne udføres med mindre menneskelig arbejdskraft
- Arbejdets indhold og de rammer arbejde og dets resultater skal fungere i udvikler sig med så høj hastighed :
  - at regelstyring ikke kan følge med
  - at faglige kompetencer hele tiden skal opdateres

Ny viden tilgængelig og nødvendig

- Materialer: fra stål til plast til biopolymere
- Sundhed: fra piller til genetisk omprogrammering
- Didaktik: fra undervisning i klasselokale til in situ læring
- Nye produktionsmetoder: fra svejsning til limning
- Nye kommunikationsformer: fra trykt presse og tv til sociale medier

Digitalisering og robotisering

Digital databehandling

- Ubegrænset **lagring** af **data** på digital form
- Ubegrænset udveksling af de digitaliserede data
- Ubegrænset **algoritmebaseret analyse** af data
- **Adgang** til data og analyser for de **indviede**

Digital stimulering af interaktion

- Interaktivitet og gaming i læremidler
- Internet informerede patienter
- Selvbetjening

Robotisering

- It støtte i behandler håndterede hjælpemidler
- It støtte i brugerstyrede hjælpemidler
- Hjælpemidler med uovervåget funktion
- Hjælpemidler med uovervåget bevægelsesrum og beslutningskraft

Digitale kendetegn

- Udvikling er dyr gentagelse billig – modsat for mennesker
- Fejl almindelige under udvikling sjældne under gentagelse
- Brugerens rolle – magt - afhænger af eget arbejdsniveau og forståelse af mulighederne i de andre niveauer
  - Simpel bruger af funktioner – It kørekort - Opsætter
  - Programvælger – Valg af digitale lære- eller hjælpemidler
  - Programmør – Avanceret udnyttelse af digitale hjælpemidler og robotter.
Design af selvbetjeningssystemer
  - Udvikler program og maskinudvikling
- En algoritme er ikke empatisk men vi er tilbøjelige til at tolke egne følelser ind i maskinerne. - Bliver GPS damen sur når vi kører en anden vej?

Fornyelseskompetence

- Evnen til at se og opsøge forskelle i behov og muligheder
- Evnen til at søge efter løsninger i et åbent løsningsunivers
- Evnen til at overskride og kombinere på en faglig kompetent måde
- Evnen til at introducere det nye og være fornyer og afviger i en organisation
- Tryghed i kompetencen til at møde nye udfordringer ikke i status quo
- Vildskab og begejstring

Generiske kompetencer?

- Klassiske fagligheder
  - Matematik og modellering
  - Mundtlig og skriftlig kommunikation
  - Tekniskpraktisk indgreb med verden
  - Opgave iidentifikation og løsning
- Selvopretholdelse
- Interaktion
- Indlevelse
  - Fysisk intuition kvantitativ og kvalitativ
  - Empati

Jobkompetencer

- Faglighed:
  - dybde
  - Koblingskompetence
  - Applikations kompetence
- Fokus og intensitet
- Samarbejde, Ledelse, Salg
- Omhu og kvalitetsbevidsthed
- Villet begejstring – negative Nielsen nej tak
- Globalt udsyn og multikulturel empati
- Loyal civil ulydighed

Efterspørgsel efter arbejdskraft

- Dygtige – meget dygtige medarbejdere på alle pladser
- Medarbejdere der kan og vil skabe værdi for andre
- Begejstrede medarbejdere, der gør det, der skal til, i en turbulent virkelighed
- Medarbejdere, der kan forstå og arbejde fornyende på basis af ny viden og teknologi fra hele verden
- Medarbejdere der kan oversætte fra abstrakt ide til konkret service eller produkt – translationskompetence
- Alle fag og uddannelser - men nogle mere end andre
- Markant underskud af teknisk, naturfagligt, og sundhedsfagligt kvalificerede på alle uddannelsesniveauer

Stigende efterspørgsel efter dygtige – meget dygtige

- Ingen efterspørgsel efter svagt kvalificerede ufaglærte
- Vigende efterspørgsel efter dygtige ufaglærte
- Vigende efterspørgsel efter svage faglærte
- Stigende efterspørgsel efter højt kvalificerede faglærte
- Stigende efterspørgsel efter teoretisk funderede praktikkere
- Ingen efterspørgsel efter svagt funderede teoretikere
- Stigende efterspørgsel efter stærke teoretikere med et anvendelsesperspektiv
- Global efterspørgsel efter de bedste

Udfordringer for arbejdskraften

- De andre/digitale løsninger er meget dygtige
- De andre/digitale løsninger er meget billige – når de virker!
- De andre/digitale løsninger er meget flittige/utrættelige
- Der er intet selvfølgeligt klassesilhørsforhold
- Du er dit eget varemærke
- Du er din egen advokat
- Du er opdraget i det lille vindue i danmarkshistorien hvor danskerne har været rige i et globalt perspektiv
- Vi kan vinde, hvis vi vælger at ville
- Vi kan vinde, hvis vi vælger at gøre hinanden større

Dannelse et bud

- Dannelse er de grundorienteringer, der sætter den enkelte i stand til at indgå i frugtbare relationer til andre
- Interesse i hvad der betyder noget for den anden og i at gøre vedkommende større
- Evne til og interesse i at skabe værdi for den anden
- Etisk kompas der giver orientering i verden. Skelnen mellem, ondt og godt, rigtigt og forkert, smukt og grimt

Fremtidens fremragende skole:

- Forbereder en mere mangfoldig elevgruppe til et stadig mere krævende arbejdsmarked og uddannelsessystem
- Løser en stadig sværere opgave med færre midler per elev
- Underviser de elever, der er, i at skabe værdi for andre og spille hinanden større
- Skabes af professionelle, der ser anderledes professionelle som en styrke og spiller dem større
- Drager fordel af alle de professionelle kompetencer, der findes
- Drager fordel af al den viden og teknologi, der findes med relevans for kerneopgaven

Fremtidens professionelle

- Adgang til og brug af global viden og teknologi med relevans for læring
- Loyalt civil ulydig
- Drivkraft i forandringen
- Ser andre anderledes professionelle som en mulighed og styrke
- Spiller hinanden og lederne større
- Tager ansvar for egen læring

Livsduelighed

- Jeg kan selv
- Jeg udvikler mig i positivt samspil med andre
- Jeg er ambitiøs på egne og andres vegne
- De andres værdisystemer interesserer mig
- Ambition
- Begejstring